İŞKUR

2019

AFYONKARAHİSAR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

AFYONKARAHİSAR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

AFYONKARAHİSAR İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Mehmet FİDAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa TUTULMAZ
Afyonkarahisar Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Afyonkarahisar'da ise bu kapsamda planlanan 735 işletme ziyaret edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Ahmet KARAKAYA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 42
SONUÇ 48
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 52

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 39
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 40
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 42
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 43
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 44
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 21
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 41
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 46
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 47

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 599 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 30 bin 607 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 23 bin 183 çalışan erkeklerden, 7 bin 424 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Afyonkarahisar ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Hizmet ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Afyonkarahisar ili açık iş oranı bakımından 1 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,4 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 382 kişilik açık iş mevcuttur. Afyonkarahisar ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet ve Satış Elemanları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olmuştur. İl genelinde açık işlerin yüzde 64,9'u için Genel Lise mezunu talep edilmiştir.

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Afyonkarahisar

ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Beden İşçisi (Genel) mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde de aynı sonuçla işverenlerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Afyonkarahisar ilinde ülke geneline yakın olup yüzde 3,6'dır.

Afyonkarahisar ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir.

İşverenlerin yüzde 32,5'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini beyan ederken, yüzde 20,2'si ise istihdamı artıracağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Afyonkarahisar ilinde Gayri Menkul Faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin yarısı, Bilgi ve İletişim ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin tamamı teknolojik gelişmelerin istihdamı azaltacağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Afyonkarahisar işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Afyonkarahisar ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Afyonkarahisar ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

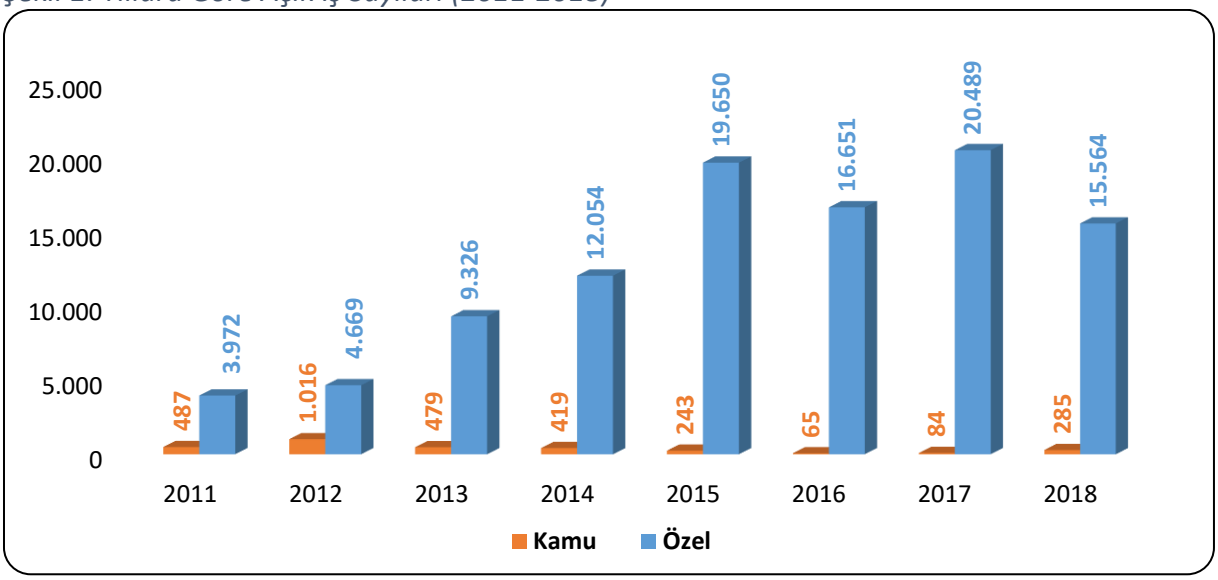

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 4 bin 459 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 15 bin 849 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 23,1 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	4.790
Büro İşçisi	1.227
Temizlik Görevlisi	1.198
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	909
Makineci (Dikiş)	630
Mermer İşçisi	524
Güvenlik Görevlisi	423
Garson (Servis Elemanı)	370
Satış Danışmanı / Uzmanı	368
Ön Muhasebeci	189

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2018 yılında 15 bin 564 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 4 bin 790 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 30.2'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro İşçisi ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

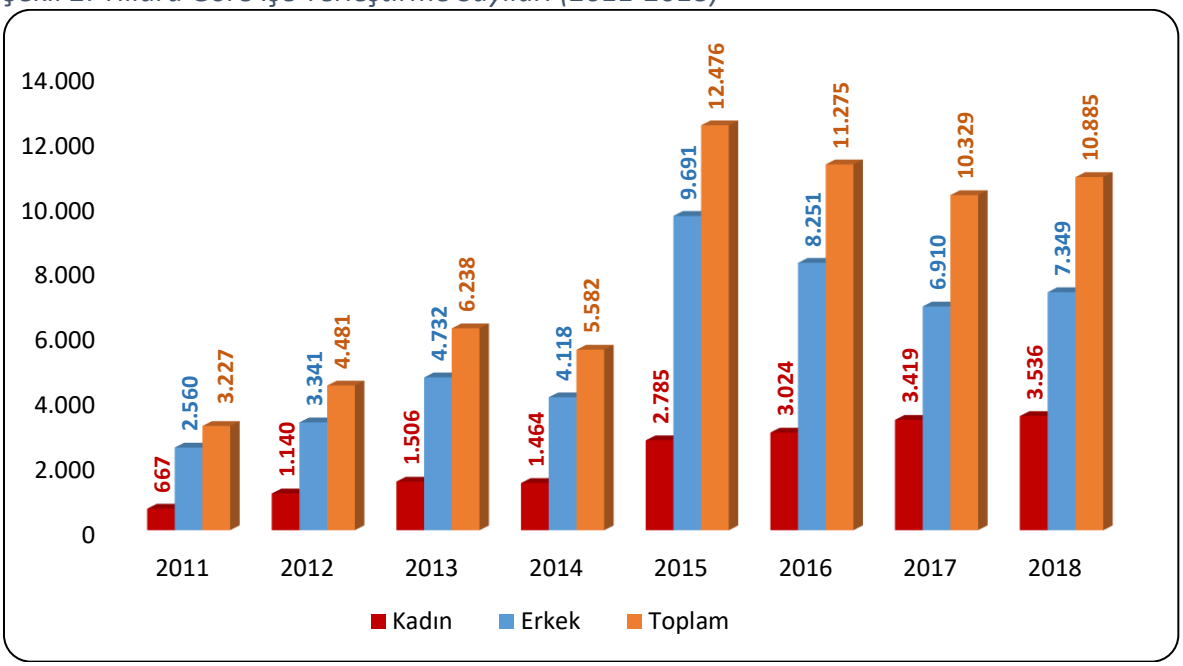

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 227 olan Afyonkarahisar ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 560'ı erkek, geri kalan 667 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 12 bin 476 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 32.5'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında 3 bin 536 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	2.225	1.008	3.233
Temizlik Görevlisi	1.408	367	1.775
Büro İşçisi	538	336	874
Güvenlik Görevlisi	359	62	421
Makineci (Dikiş)	125	236	361
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	128	229	357
Mermer İşçisi	245	48	293
Garson (Servis Elemanı)	197	76	273
Satış Danışmanı / Uzmanı	149	113	262
Bahçıvan	126	31	157

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 3 bin 233 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 29.7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Büro İşçisi meslekleri takip etmektedir. Erkekler ve Kadınların en çok işe yerleştikleri meslekler Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi olmuştur.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

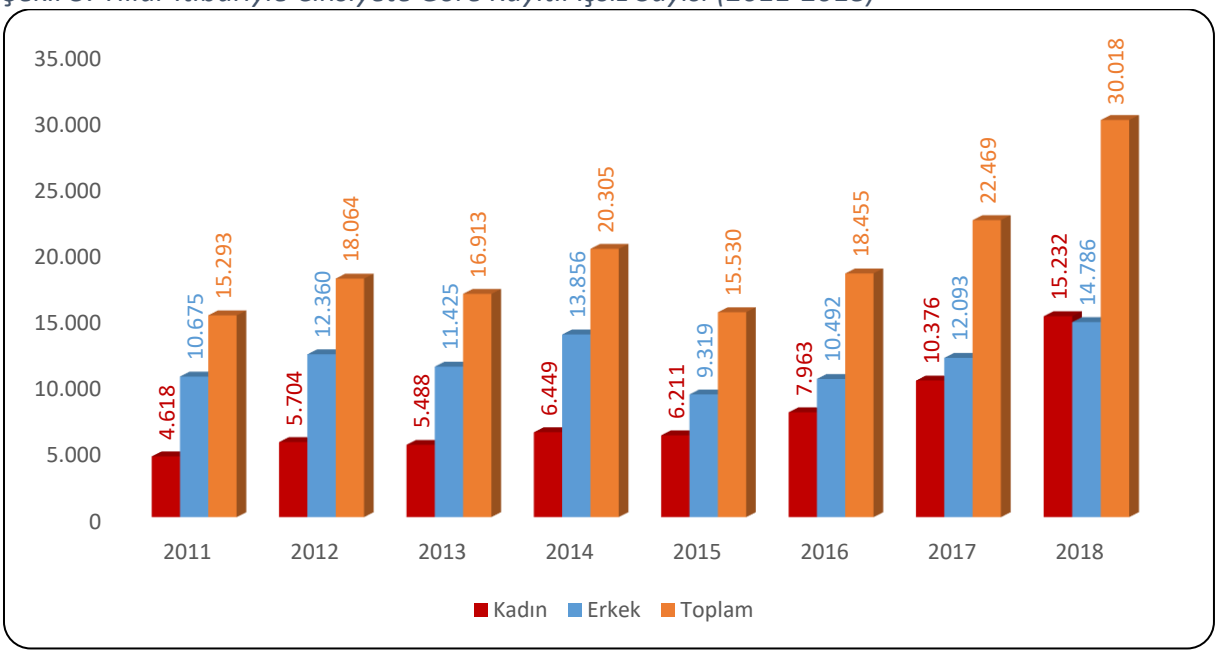

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'a kayıtlı 15 bin 293 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 10 bin 675'ı erkek, 4 bin 618'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 30 bin 18 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Afyonkarahisar'da 4 bin 168 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 15 bin 232'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Afyonkarahisar ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Afyonkarahisar ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 576 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Afyonkarahisar

ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %18,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi(Temizlik) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru gibi mesleklerin yanı sıra Satış Danışmanı ve Sekreter gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	39	163	551	714
2012	79	917	791	1.708
2013	48	571	466	1.037
2014	12	281	39	320
2015	108	1.403	739	2.142
2016	103	1.323	657	1.980
2017	52	1.066	84	1.150
2018	51	777	189	966

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları sayısı 2018 yılına kadar dalgalı bir seyir izlemiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 51 mesleki eğitim kursuna 966 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 189'u erkek, 777'si kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 80,4'ünün kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

En Fazla	Erkek	Kadın
El Nakışçısı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	El Nakışçısı
Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan)	Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Rölyef (Kabartma) Sanatları Yapımcısı
Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı	Sağım İşçisi (Makine İle)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Rölyef (Kabartma) Sanatları Yapımcısı	Arıcı	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan)	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Çilek Yetiştiricisi
Düz Dikiş Makineci	Dış Ticaret Meslek Elemanı	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Sebze Fidesi Üreticisi	Mantar Yetiştiricisi
Mantar Yetiştiricisi	Masör-Masöz	Yaş Pasta Yapımcısı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar El Nakışçısı, Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı ve Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise El Nakışçısı, Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı ve Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan), Süt Sığırı Yetiştiricisi ile Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	15	10	26	36
2012	71	50	95	145
2013	73	76	63	139
2014	219	210	192	402
2015	1.007	794	932	1.726
2016	806	803	952	1.755
2017	925	1.640	1.457	3.097
2018	763	1.481	1.560	3.041

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 763 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 41 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 48.7'si kadınlardan, yüzde 51,3'ü ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

En Fazla	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Turizm Ve Otelcilik Elemanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Turizm Ve Otelcilik Elemanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Makineci (Dikiş)
Market Elemanı	Market Elemanı	Market Elemanı
Makineci (Dikiş)	Değnekçi - Taşıt	Turizm Ve Otelcilik Elemanı
Garson (Servis Elemanı)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Diğer Sağlık Personeli
Ayakçı (Tekstil)	Garson (Servis Elemanı)	Ayakçı (Tekstil)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Örgü Makinası Operatörü	Garson (Servis Elemanı)
Değnekçi - Taşıt	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Şoför (Yolcu Taşıma)	Ayakçı (Tekstil)	Büro İşçisi
Diğer Sağlık Personeli	Makineci (Dikiş)	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Afyonkarahisar ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Turizm Ve Otelcilik Elemanı ve Market Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerin en fazla katılımcı olduğu işbaşı eğitim programı Turizm Ve Otelcilik Elemanı mesleğinde düzenlenirken kadınların en fazla katılımcı olduğu meslek Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı olmuştur.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	8	76	104	180
2012	8	87	121	208
2013	8	77	135	212
2014	12	101	214	315
2015	23	236	343	579
2016	28	239	460	699
2017	51	574	637	1211
2018	35	276	424	700

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında düzenlenen 35 girişimcilik eğitim programına 276'sı kadın, 424'ü erkek olmak üzere toplam 700 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

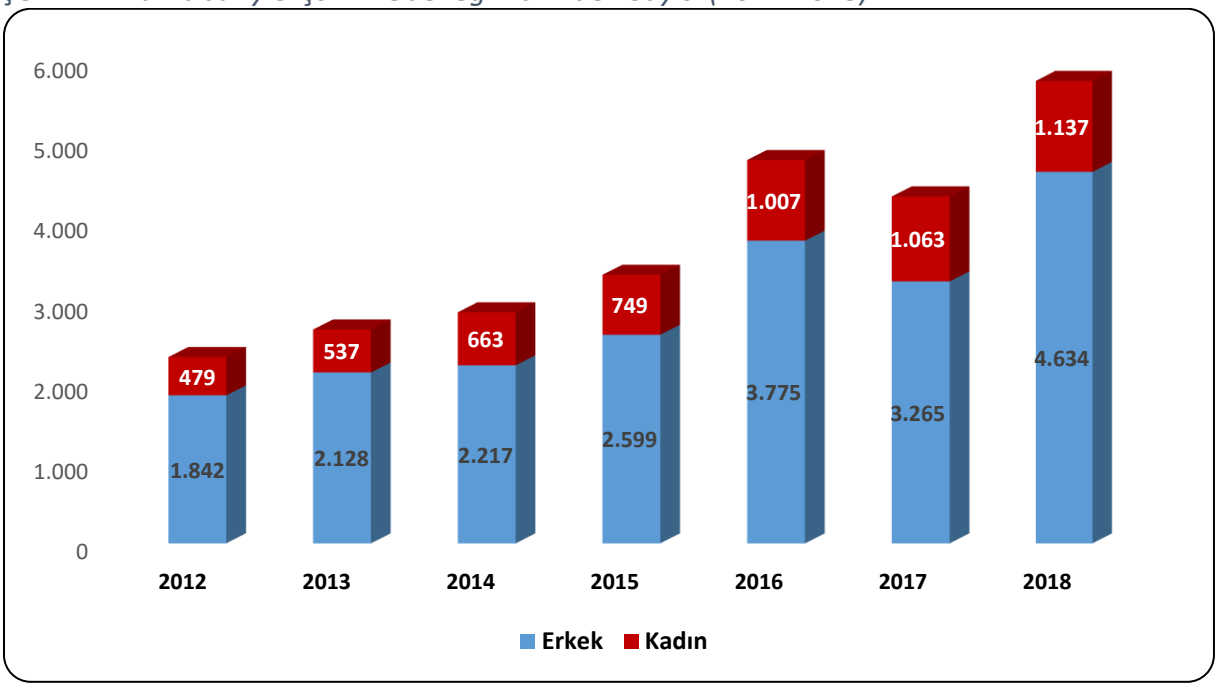

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2018 yılında yüzde 19,7'si kadın olmak üzere 5 bin 771 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 33,3 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp

yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 599 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 30 bin 607 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İmalat	217
Toptan ve perakende ticaret	123
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59
İnşaat	56
Ulaştırma ve depolama	37
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	24
Eğitim	19
Madencilik ve taş ocakçılığı	18
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7
Gayrimenkul faaliyetleri	4
Diğer hizmet faaliyetleri	4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**599**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Afyonkarahisar ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 36.2'si İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 30.9 seviyesindedir. Bu durumda Afyonkarahisar ilinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İnşaat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 13,5 iken Afyonkarahisar ilinde İnşaat sektörünün payı yüzde 9.4 düzeyindedir. Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerden en az işletme ise Bilgi

ve İletişim sektöründe yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Afyonkarahisar ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

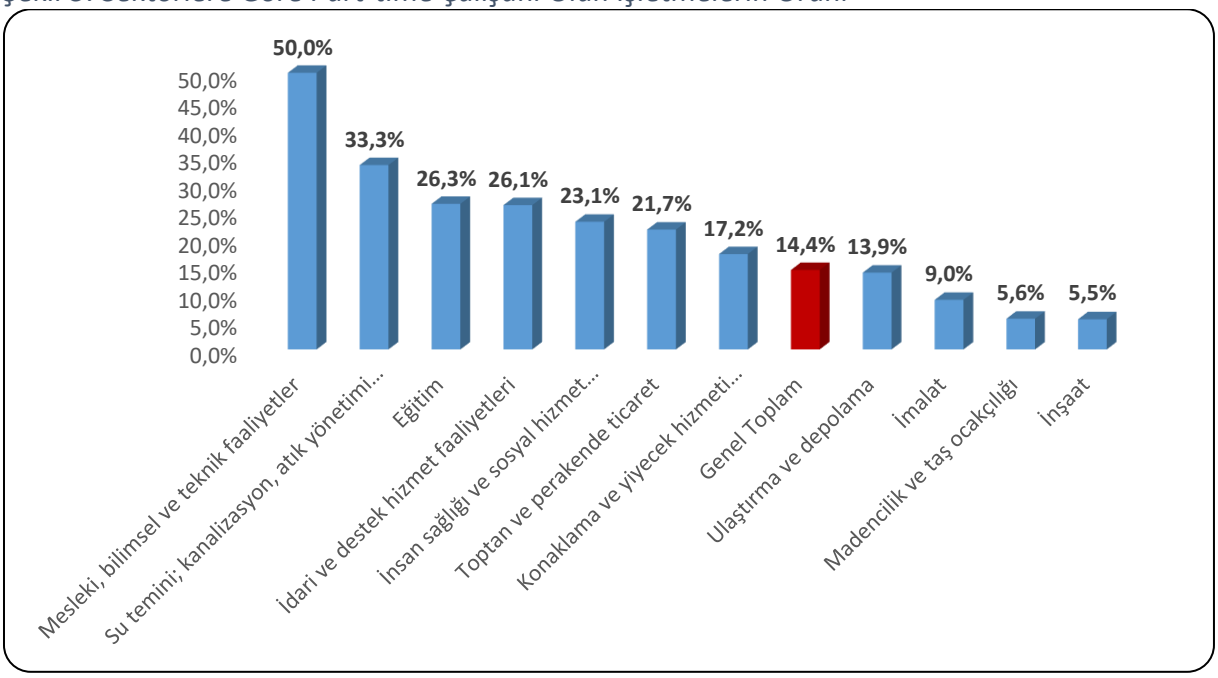

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14.4 olarak gerçekleşmiştir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 33,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 26,3 ile Eğitim sektörü yer almaktadır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

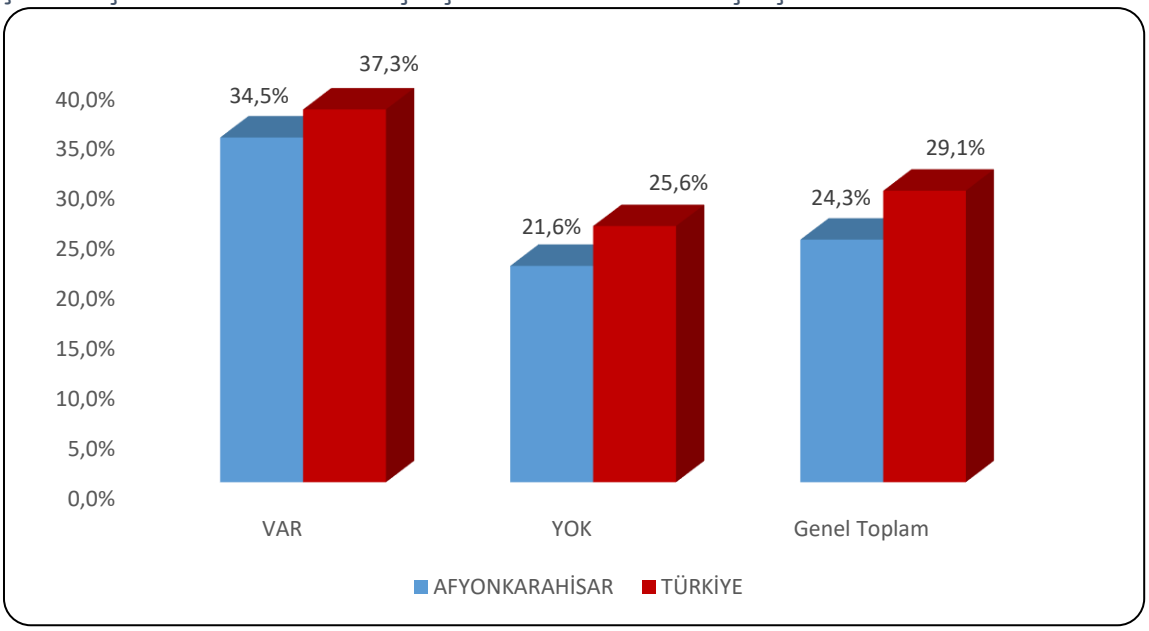

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Afyonkarahisar ilinde bu oran yüzde 24.3 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 21.6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 34.5 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Afyonkarahisar ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

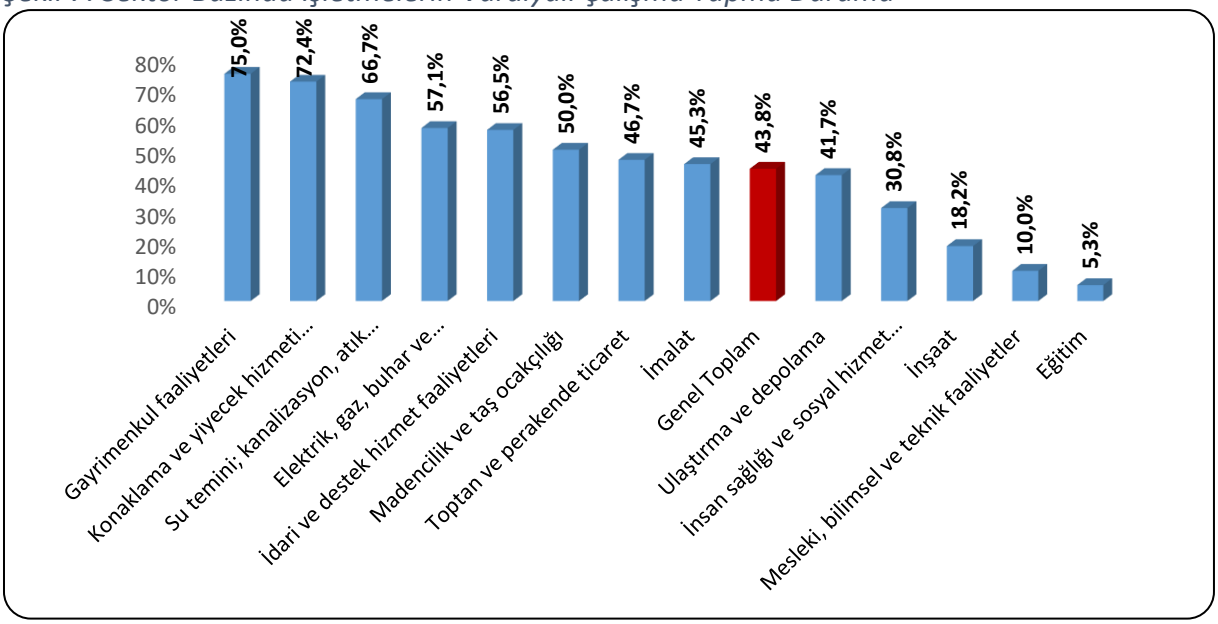

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde işletmelerin yüzde 43,8'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Afyonkarahisar ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Gayrimenkul faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü ise yüzde 5.3 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

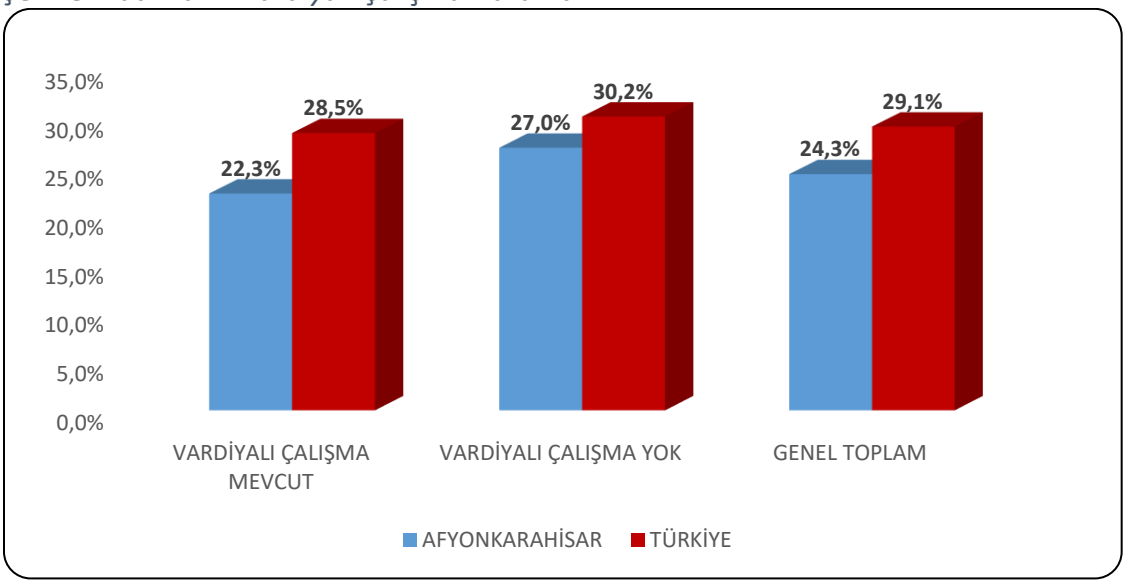

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Afyonkarahisar ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 22,3'ü kadın, yüzde 77,7'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 27'ye yükselmektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Afyonkarahisar ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

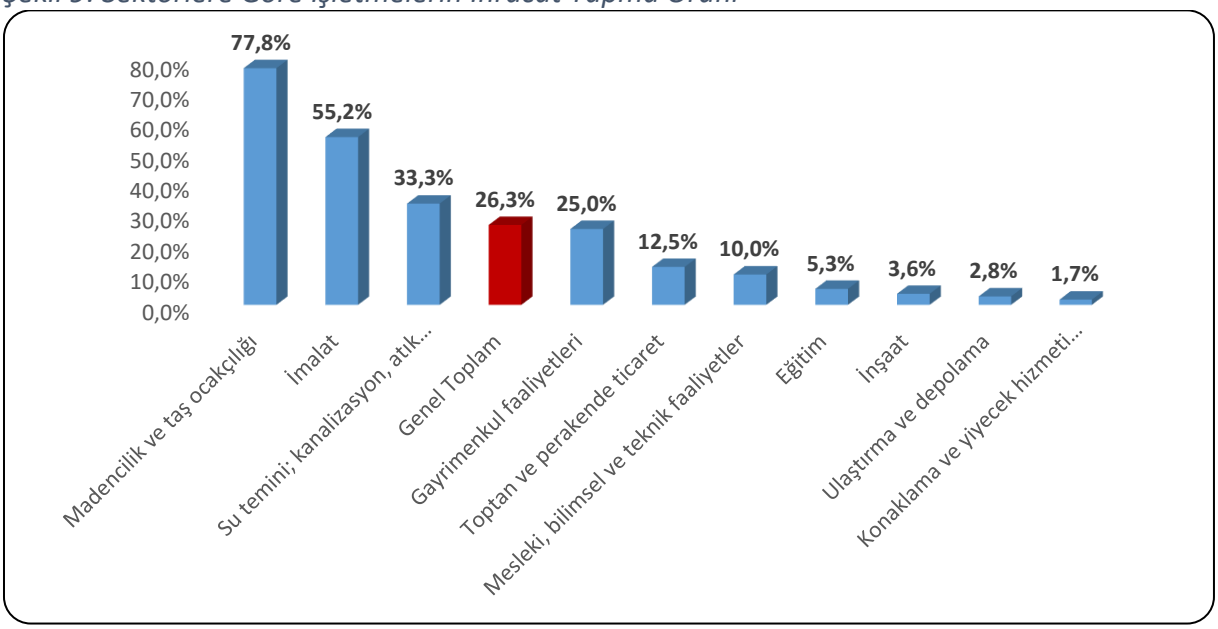

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilindeki işletmelerin yüzde 26.3'ünde ihracat yapılmaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 77.8'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü de ihracat yapan işletme oranı anlamında Afyonkarahisar ili

ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından Madencilik ve taş ocakçılığı payı yüzde 3.1 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Afyonkarahisar ilinde işletmelerin yüzde 12,8'i e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	88,0%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	5,7%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	5,5%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	3,3%
Finansman yetersizliği	2,4%

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaretin güvensiz bir mecra olması gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

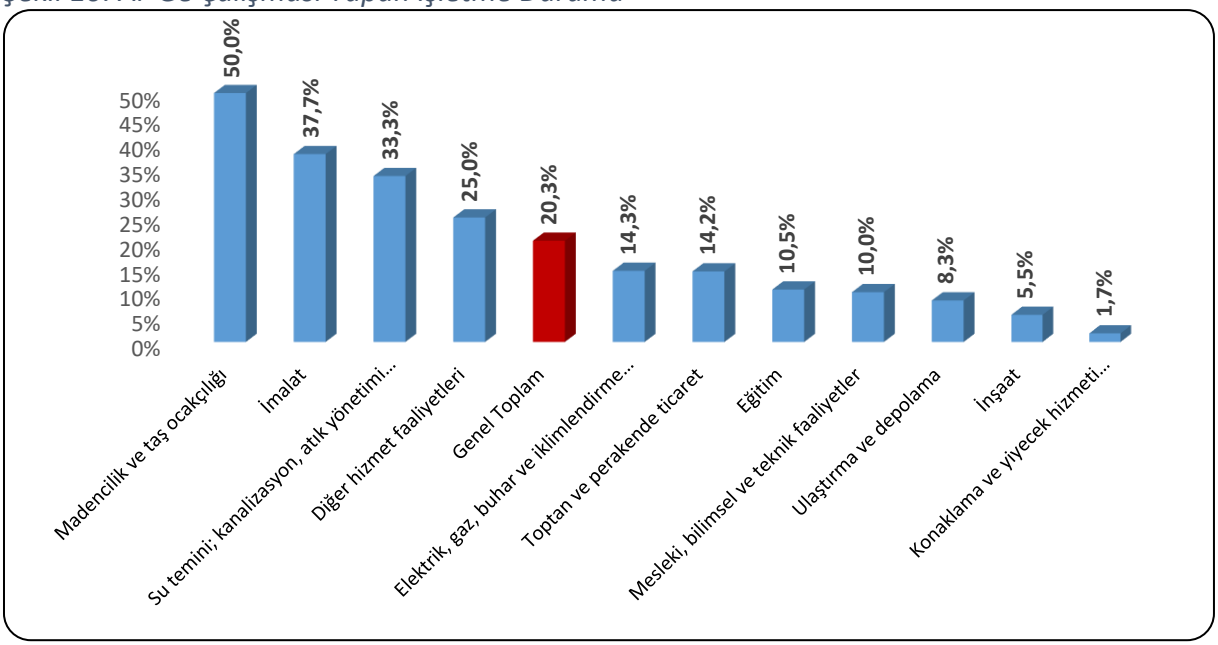

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 18 sektörden 11 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 20,3 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 50'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 37,7 ile İmalat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

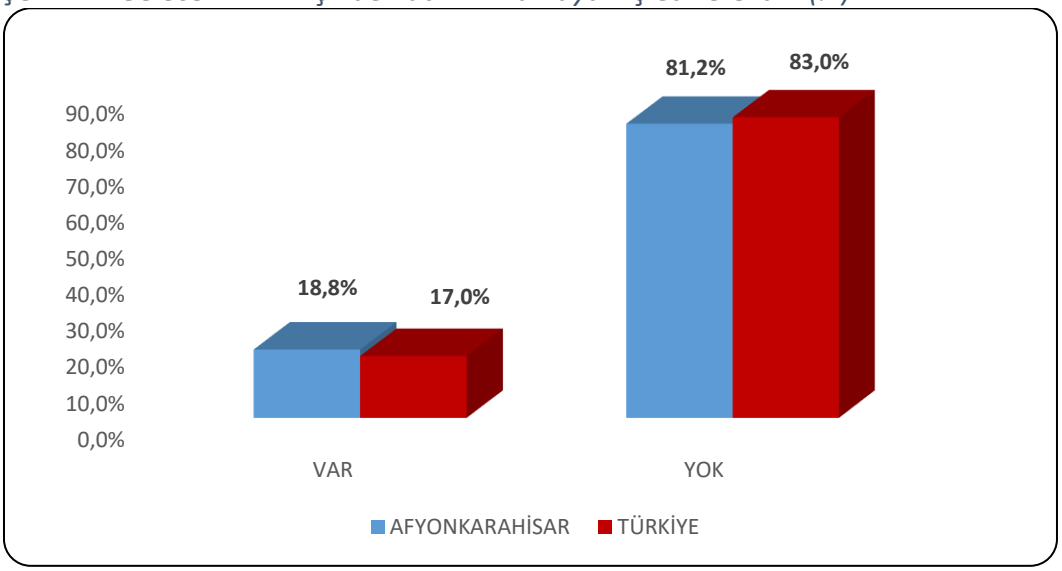

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 18,8'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

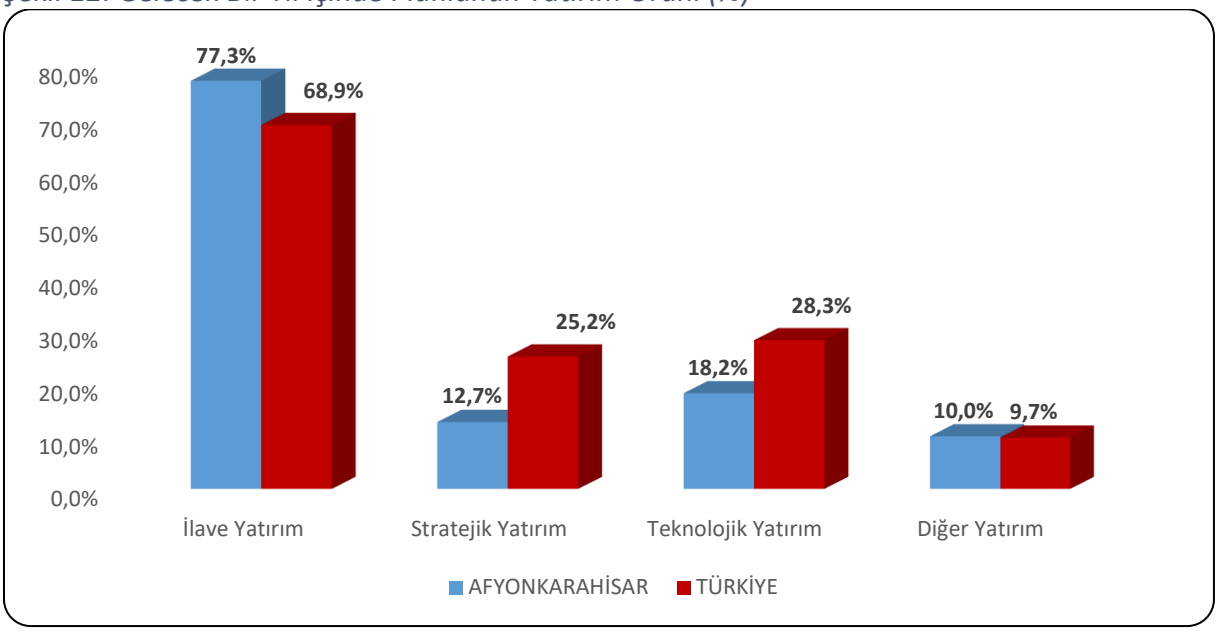

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Afyonkarahisar ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 77,3'ü ilave yatırım, yüzde 18.2'si teknolojik yatırım ve yüzde 12,7'si stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

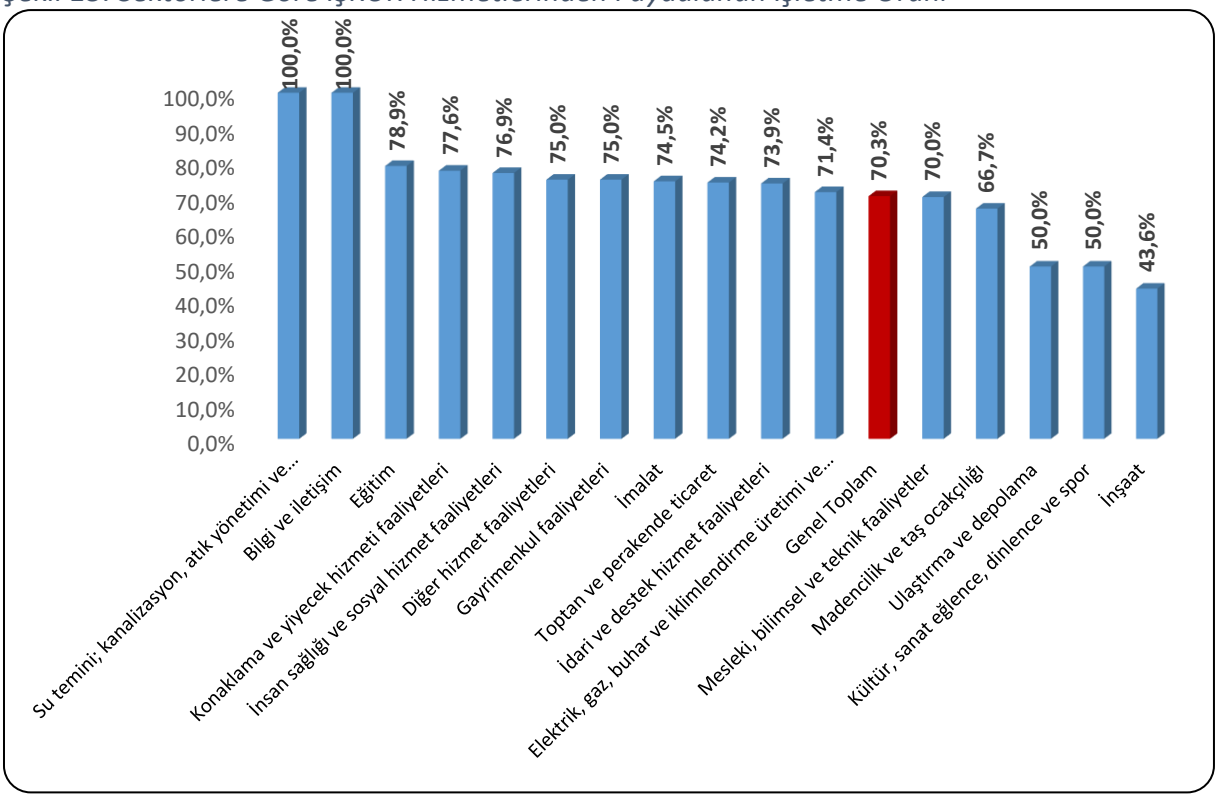

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Afyonkarahisar ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 70,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Afyonkarahisar ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 70,3'ün üzerinde yüzde 74,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	0,0%	46,8%	87,3%	27,2%	2,5%	1,3%	25,3%
Toptan ve perakende ticaret	1,1%	29,2%	80,9%	48,3%	5,6%	2,2%	18,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	17,8%	84,4%	62,2%	0,0%	0,0%	26,7%
İnşaat	0,0%	29,2%	87,5%	41,7%	0,0%	0,0%	25,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	33,3%	77,8%	33,3%	16,7%	0,0%	16,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	29,4%	64,7%	41,2%	0,0%	5,9%	29,4%
Eğitim	0,0%	33,3%	73,3%	60,0%	6,7%	0,0%	6,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	33,3%	75,0%	41,7%	0,0%	0,0%	8,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	50,0%	70,0%	80,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	14,3%	71,4%	85,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	60,0%	80,0%	40,0%	0,0%	0,0%	40,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	33,3%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	66,7%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,2%**	**36,0%**	**82,5%**	**41,1%**	**3,2%**	**1,2%**	**21,7%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 82,5'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin yüzde 41,1 İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanırken yüzde 36'sı ise Danışmanlık ve Yönlendirme kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İmalat sektöründe işverenlerin yüzde 87,3'ü İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 46,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 27,2 ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 85,7'si İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenecek Alan	Oran
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	63,6%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	62,9%
İşe Uygun Eleman Temini	47,7%
İşbaşı Eğitim Programı	27,2%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	16,1%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	6,7%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 63,6'sı yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise işe uygun eleman temini seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

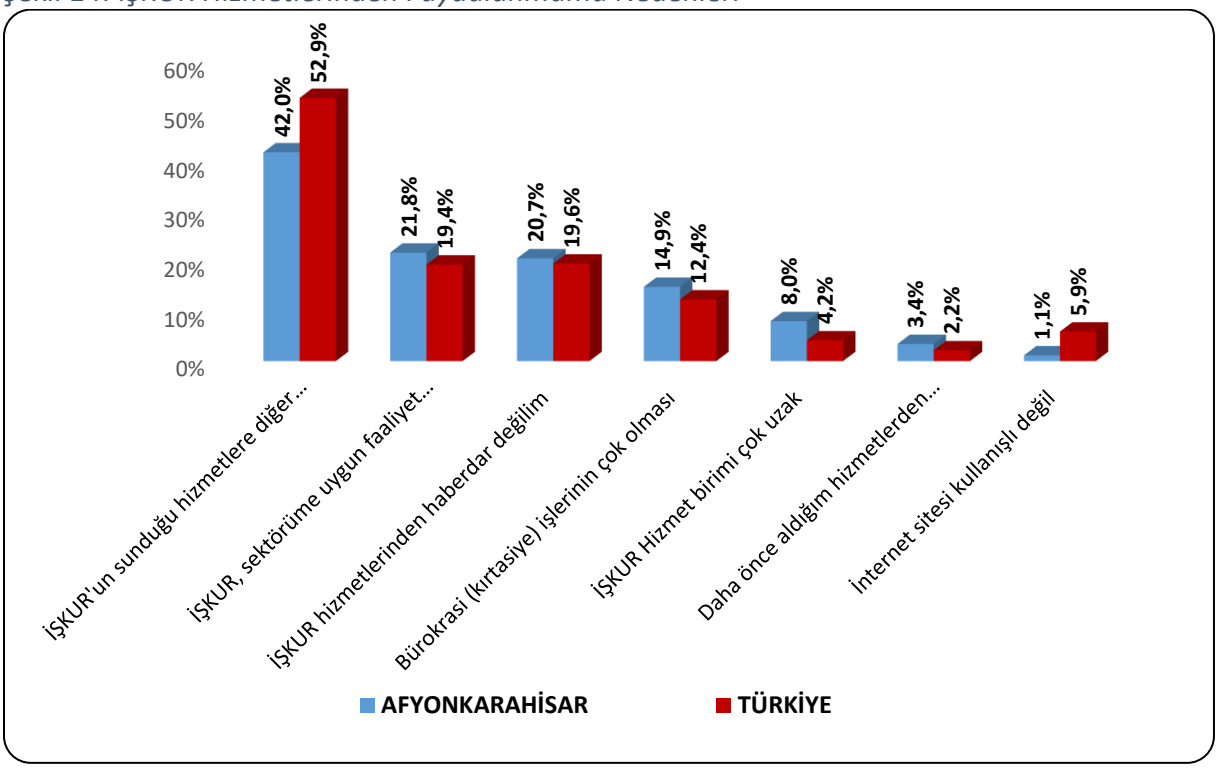

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 42 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 21,8 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 20,7 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Afyonkarahisar ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR

hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Afyonkarahisar iline göre daha yüksek seviyededir. Afyonkarahisar ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 30 bin 607 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 23 bin 183 erkek çalışan ve 7 bin 424 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	2.422	9.339	11.762
Toptan ve perakende ticaret	1.291	3.712	5.004
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	868	2.701	3.569
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.140	2.150	3.290
Ulaştırma ve depolama	151	1.260	1.411
İnşaat	173	1.149	1.322
Madencilik ve taş ocakçılığı	35	1.173	1.208
Eğitim	504	438	942
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	588	323	911
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	74	266	340
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	58	260	319
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	68	156	223
Diğer hizmet faaliyetleri	20	85	106
Gayrimenkul faaliyetleri	19	83	102
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	74	76
Bilgi ve iletişim	9	13	23
Genel Toplam	**7.424**	**23.183**	**30.607**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Afyonkarahisar ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat sektörü ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 54,7'si bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 40,3'ü İmalat sektöründe çalışmaktadır. Afyonkarahisar ilinde kadın çalışan

oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışanların yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	801	5.765	6.566
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.796	3.945	5.741
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.445	3.561	5.006
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	639	4.076	4.716
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	928	1.631	2.560
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	554	1.891	2.445
Profesyonel Meslek Mensupları	1.012	1.244	2.256
Yöneticiler	151	724	875
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	96	345	442
Genel Toplam	**7.424**	**23.183**	**30.607**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar elemanlarının oranı yüzde 21,5 seviyesindedir. Afyonkarahisar ilindeki kadın çalışanların yüzde 10,8; erkek çalışanları ise yüzde 24,9'u bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 18,8'i bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 16,4 oran ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Afyonkarahisar ilinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Kasiyer	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Tasıma	Makineci (Dikiş)	Şoför (Yolcu Tasıma)
Garson (Servis Elemanı)	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Garson (Servis Elemanı)	Güvenlik Görevlisi
Kasiyer	Diğer Sağlık Personeli	Temizlik Görevlisi
Şoför (Yolcu Tasıma)	Reyon Görevlisi	Pazarlamacı
Güvenlik Görevlisi	Muhasebeci	Tuğla İmal İşçisi
Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Aşçı

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Afyonkarahisar ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Mermer İşçisi Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Temizlik Görevlisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Kasiyer; Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek ise Mermer İşçisi, Beden İşçisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

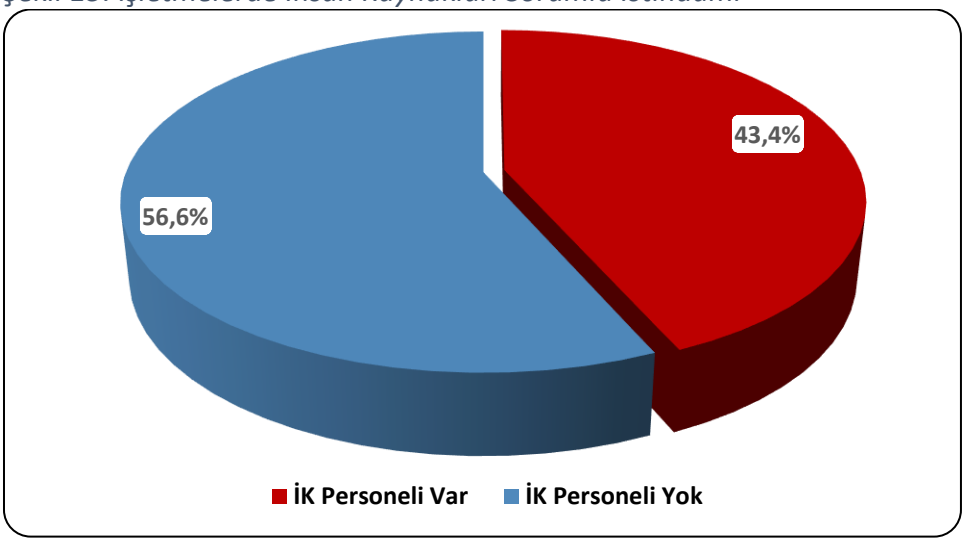

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 43,4'ünde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İmalat sektöründe bu oran yüzde 45,3, Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yüzde 55,6 ve Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe ise yüzde 75 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

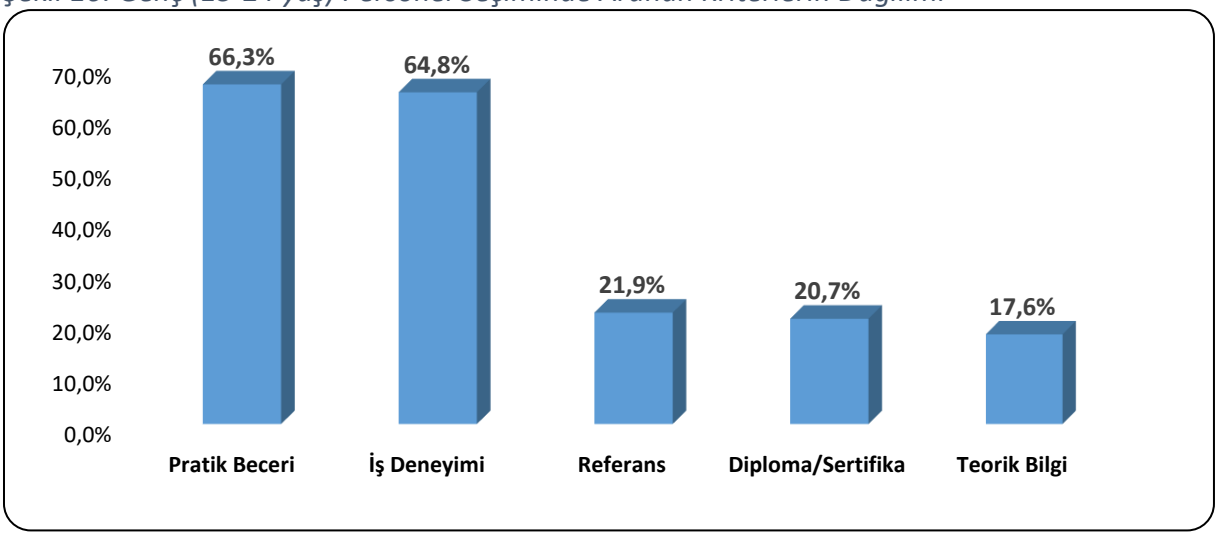

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 66,3'ü Pratik Beceri, yüzde 64,8'i İş deneyimi ve yüzde 21,9'u ise Referans aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Afyonkarahisar ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Afyonkarahisar ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	414	10,4%	13,0%
Toptan ve perakende ticaret	152	2,9%	15,0%
İmalat	119	1,0%	15,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	30	0,9%	13,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	24	2,5%	38,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	3,5%	66,7%
İnşaat	8	0,6%	5,5%
Ulaştırma ve depolama	6	0,4%	5,6%
Eğitim	4	0,4%	10,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	0,9%	20,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,2%	5,6%
Genel Toplam	**773**	**2,5%**	**13,3%**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 80 işletmede 773 açık iş tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Toplam 773 kişilik açık işin yüzde 53,5'ine tekabül eden 414 kişilik kısmı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret faaliyetleri, İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Afyonkarahisar ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,4 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,3 açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

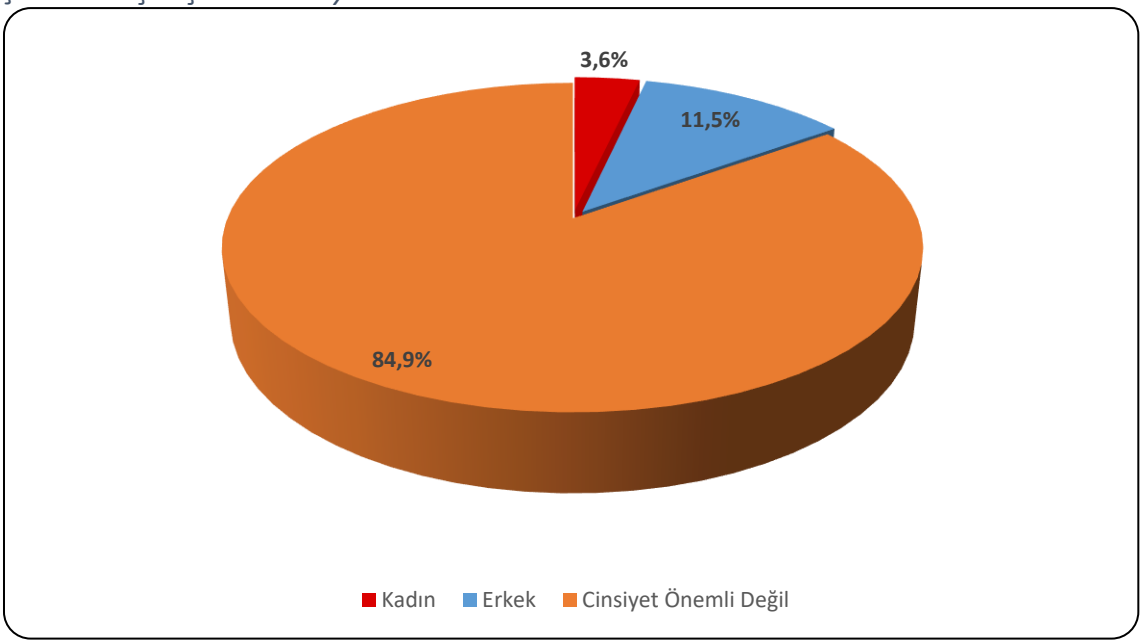

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Afyonkarahisar ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Afyonkarahisar ilinde işverenler açık işlerin yüzde 84,9'u cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Afyonkarahisar ilinde yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Afyonkarahisar ilinde ise işverenlerin yüzde 11,5 mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

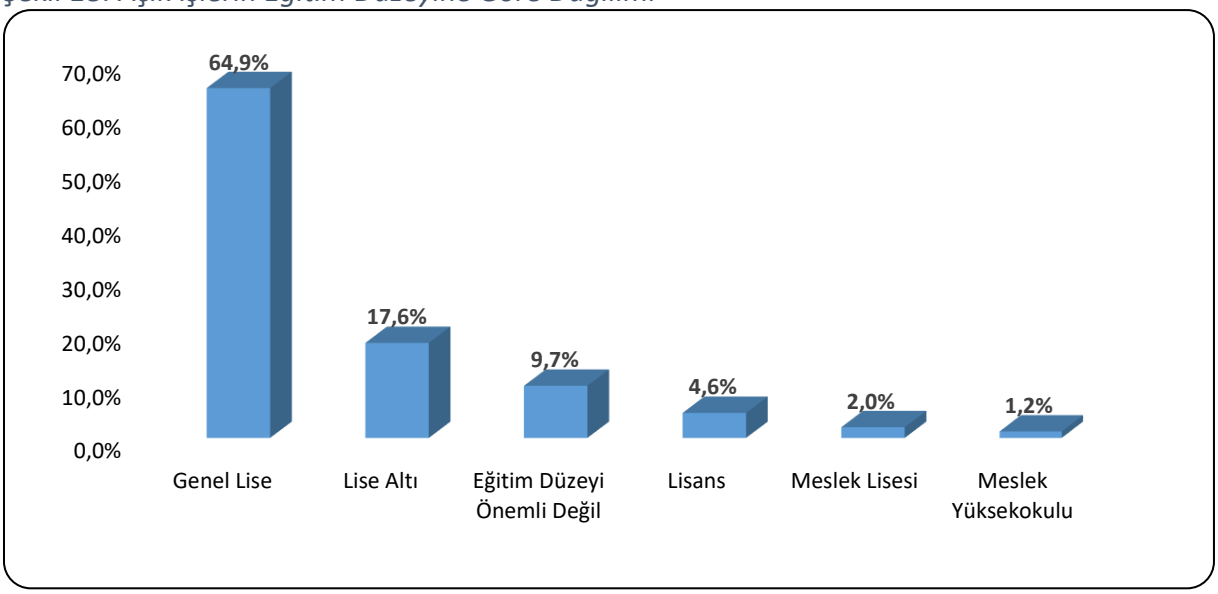

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Afyonkarahisar ilindeki açık işlerin yüzde 64,9'unda işverenler eğitim düzeyini Genel Lise mezunu talep etmişlerdir. Açık işlerin yüzde 17,6'sında ise Lise Altı mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

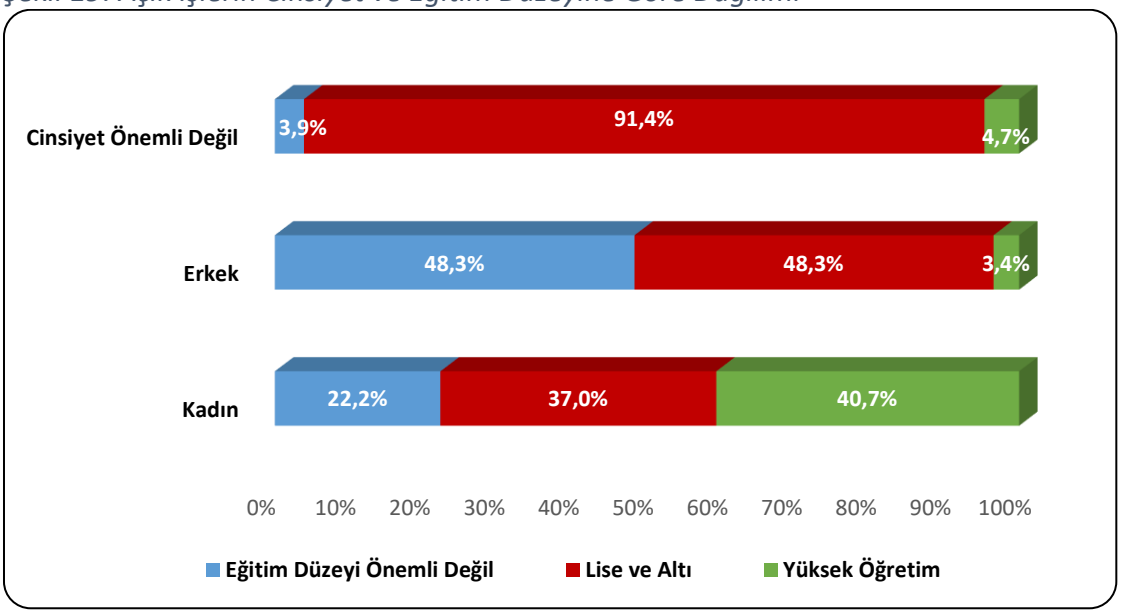

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 91,4 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 4,7 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 3,9 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 48,3 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 22,2 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

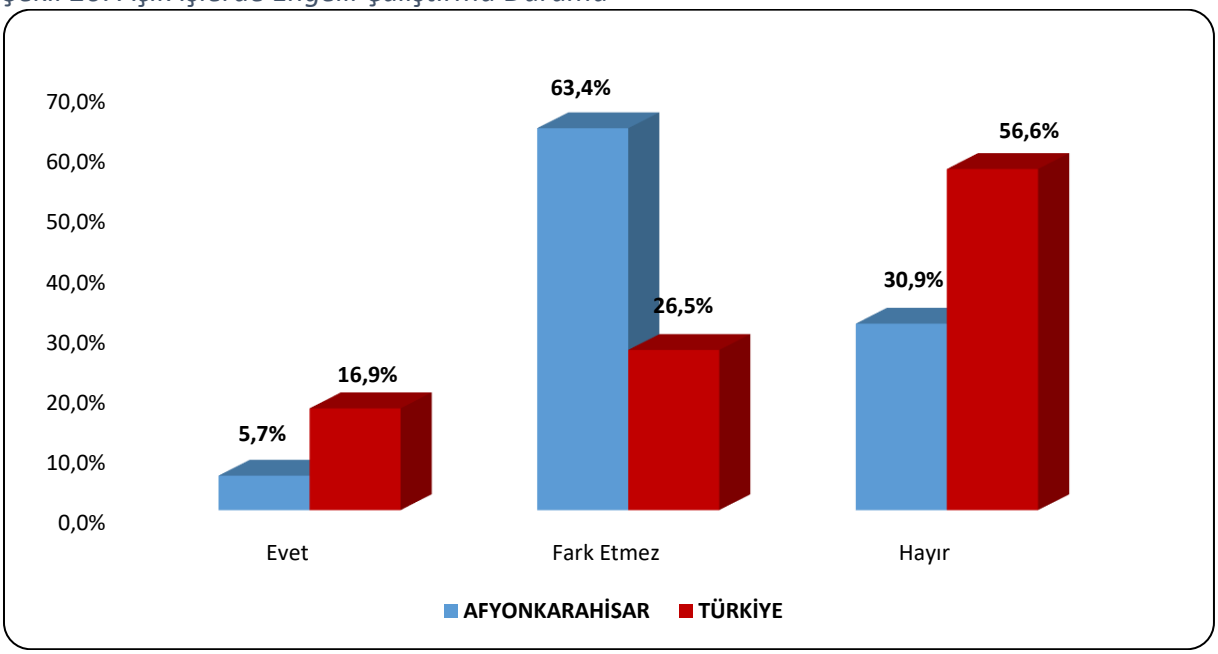

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Afyonkarahisar ilinde mevcut açık işlerin yüzde 5,7'sinde işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmişlerdir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 63,4 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 69,1'inde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Afyonkarahisar ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

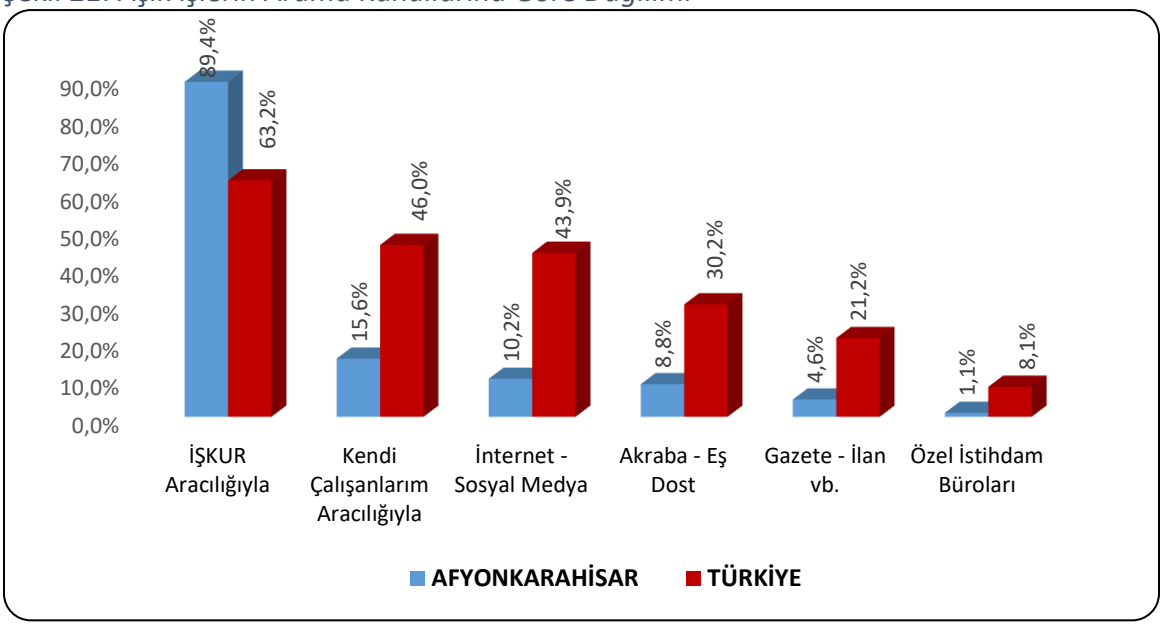

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Afyonkarahisar ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 89,4 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde ikinci sırada yüzde 15,6 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 10,2 ile İnternet - Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
İletişim ve İfade Yeteneği	3	6	1	1
Bilgisayar Kullanımı	6	5	2	2
Analitik Düşünebilme	4	6	3	3
Takım Çalışması	5	2	4	4
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	1	5	5
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	3	6	6
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	2	4	7	7
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	7	6	8	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	7	-	9	9
Yabancı Dil	-	4	10	10

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, İletişim ve İfade yeteneği becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için üçüncü sırada İletişim ve İfade yeteneği becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	382	13,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	108	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	105	1,8%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	80	1,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	38	0,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	32	1,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	22	0,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	6	1,4%
Yöneticiler	1	0,1%
Genel Toplam	**773**	**2,5%**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 49,5 dur. İkinci sırada ise Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ili için tespit edilen yüzde 2,5'luk açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yine yüzde 13 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Hizmet Ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,5%	0,0%	0,8%	98,9%	0,8%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	30,5%	16,2%	40,0%	72,4%	34,3%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	7,8%	1,0%	2,0%	97,1%	32,4%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5,1%	0,0%	6,4%	92,3%	24,4%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5,4%	35,1%	10,8%	51,4%	35,1%	8,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	16,1%	9,7%	32,3%	74,2%	19,4%	6,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	33,3%	4,8%	47,6%	76,2%	9,5%	14,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**8,8%**	**4,6%**	**10,2%**	**89,4%**	**15,6%**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamına yakını İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Tüm meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	1	-	3	2	-	-	-	-	-	-
Beden İşçisi (Genel)	-	2	-	-	-	-	-	1	-	3
Satış Danışmanı / Uzmanı	4	-	-	2	-	-	-	3	-	1
Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	-	-	-	1	-	-	2	3	-	-
Konfeksiyon İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Mermer İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Kasiyer	-	-	-	1	-	-	3	1	-	2
Garson (Servis Elemanı)	-	-	-	3	-	-	-	1	-	2
Satış Elemanı (Perakende)	-	-	-	1	-	4	3	2	-	-
Market Elemanı	-	-	-	1	2	-	-	3	-	4

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Afyonkarahisar ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden işçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Takım Çalışması ön plana çıkmaktadır.

Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler), Satış Elemanı (Perakende), Market Elemanı ve Kasiyer mesleklerinde İletişim ve İfade Yeteneği ilk sırada aranmaktadır. Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleği için ilk sırada Bilgisayar kullanımı, Satış Danısmanı / Uzmanı için ise ilk sırada aranan beceri Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Hemşire	Mermer İşçisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Kasiyer	Oksi-Gaz Kaynakçısı	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Sekreter	Şoför-Yük Tasıma	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Gıda Mühendisi	Son Ütücü	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)
Halkla İlişkiler Görevlisi	Alüminyum İmalat İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Mermer İşçisi
Çaycı	Mermer Silim İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)	Kasiyer
Ön Muhasebeci	Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)	Değnekçi - Taşıt	Garson (Servis Elemanı)
Aşçı	Mobilyacı	Servis Komisi	Satış Elemanı (Perakende)
Market Elemanı	Depo Sorumlusu	Market Elemanı	Market Elemanı

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı/Uzmanı, Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler), Konfeksiyon İşçisi meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Hemşire, Kasiyer ve Sekreter meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Mermer İşçisi, Oksi-Gaz Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı Beden İşçisi (Genel), Satış Danısmanı / Uzmanı meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Afyonkarahisar ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde ise 20+ istihdamlı 129 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Afyonkarahisar ilindeki işletmelerin yüzde 21,5'i son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin, ilk üç sırada oldukları görülmektedir . Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en az olduğu sektörler; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler Diğer hizmet faaliyetleri ile Bilgi ve iletişim sektörleridir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	182
Toptan ve perakende ticaret	53
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34
Ulaştırma ve depolama	14
İnşaat	12
Eğitim	9
Madencilik ve taş ocakçılığı	8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**325**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 325 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 56,2'si bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

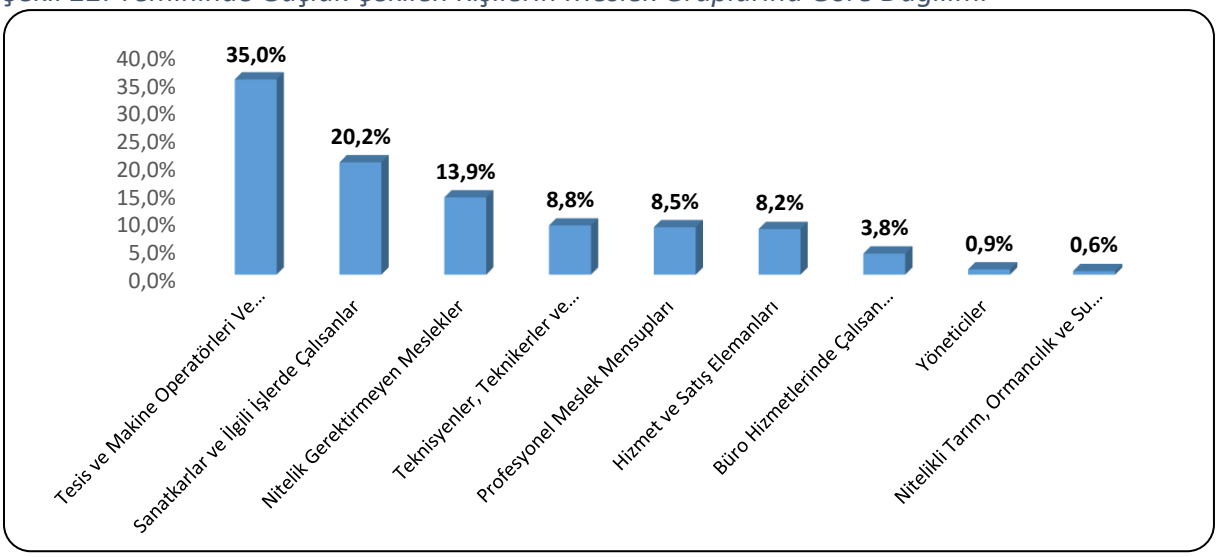

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 114 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 35'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de Afyonkarahisar ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	68
Beden İşçisi (Genel)	19
Mermer İşçisi	17
Emaye İşçisi	10
Izgara Ustası	8
Şoför-Yük Tasıma	7
Lokum Ustası	6
Büro Memuru (Genel)	5
Servis Komisi	5
Aşçı	5
Diğer	173
Toplam	**325**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 68 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 19 kişi ile Beden İşçisi (Genel) ve 17 kişi ile Mermer İşçisi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını karşılaştırdığımızda temininde güçlük çekilen ilk üç mesleğin geçen yıl Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Mermer İşçisi ve Tuğla İmal İşçisi mesleklerinin olduğu görülmektedir. Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği bu yıl Temininde Güçlük Çekilen Meslekler içinde yer almamıştır. Bunun en büyük nedeni olarak, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinde bu yıl açılan İşbaşı Eğitim Programlarına katılımın yüksek düzeyde olması gösterilebilir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

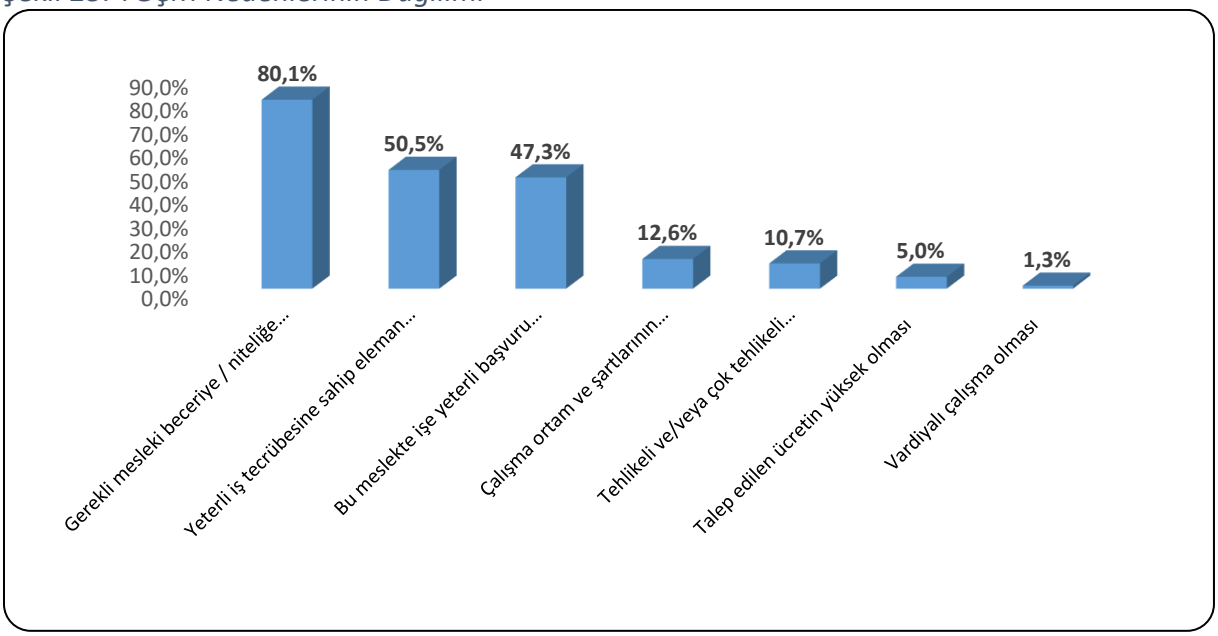

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	100,0%	100,0%	24,2%	0,0%	0,0%	0,0%	22,7%
Beden İşçisi (Genel)	57,9%	5,3%	57,9%	10,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	17,6%	82,4%	5,9%	76,5%	58,8%	0,0%	64,7%
Emaye İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Izgara Ustası	25,0%	100,0%	87,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Tasıma	14,3%	100,0%	57,1%	0,0%	14,3%	0,0%	14,3%
Lokum Ustası	50,0%	100,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Büro Memuru (Genel)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Servis Komisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	40,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. TGÇM nedenleri arasında ikinci sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması görülmektedir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri Beden İşçisi (Genel), Mermer İşçisi ve Şoför-Yük Tasıma mesleklerinde TGÇM nedeni olmuştur. Vardiyalı çalışma olması ise yalnızca Aşçı mesleği için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Afyonkarahisar ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde de işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Afyonkarahisar ilinde ise yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İmalat	25,9%	4,7%	26,9%	42,5%
Toptan ve perakende ticaret	16,7%	1,7%	34,2%	47,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10,3%	1,7%	43,1%	44,8%
İnşaat	10,9%	3,6%	41,8%	43,6%
Ulaştırma ve depolama	5,6%	2,8%	44,4%	47,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	26,1%	0,0%	21,7%	52,2%
Eğitim	15,8%	5,3%	26,3%	52,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	0,0%	11,1%	55,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	46,2%	0,0%	30,8%	23,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	10,0%	40,0%	50,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	28,6%	0,0%	28,6%	42,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**19,3%**	**3,6%**	**32,5%**	**44,6%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler Bilgi ve iletişim ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde yer alan işletmelerin çoğu gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	405	11,3%
İnşaat	144	10,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	89	9,8%
İmalat	977	8,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4	5,4%
Toptan ve perakende ticaret	219	4,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	29	2,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7	2,3%
Ulaştırma ve depolama	31	2,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	31	0,9%
Eğitim	8	0,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-1	-0,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	-4	-3,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-41	-12,0%
Bilgi ve iletişim	-4	-18,2%
Genel Toplam	**1.894**	**6,2%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Afyonkarahisar ilinde ise bu oran yüzde 6,2 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 977 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam artışı değişim oranı ise yüzde 11,3 ile İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Afyonkarahisar ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Diğer hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörleridir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	433	16,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	570	8,7%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	316	6,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	250	4,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	199	4,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	16	3,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	65	2,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	42	1,9%
Yöneticiler	3	0,4%
Genel Toplam	**1.894**	**6,2%**

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar İlinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 570 kişilik artış ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 3 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Tuğla İmal İşçisi	Lastik Ayakkabı İmal İşçisi
Mermer İşçisi	Makine Bakım Yardımcı Elemanı
Makineci (Dikiş)	Tüp (Lpg) Dağıtım Elemanı
Beden İşçisi (Genel)	Teknik Servis Elemanı
Düz Dikiş Makineci	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Makine Montajcısı
Lokum Ustası	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü
Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Hamurkâr
Beden İşçisi (Tasıma, Yükleme-Boşaltma)	Büro İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Tuğla İmal İşçisi ve Mermer İşçisi olup, Beden İşçisi (İnşaat), Lastik Ayakkabı İmal İşçisi ve Makine Bakım Yardımcı Elemanı ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerde Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Mermer İşçisi, Müşteri Temsilcisi, Makineci (Dikiş) meslekleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Afyonkarahisar ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

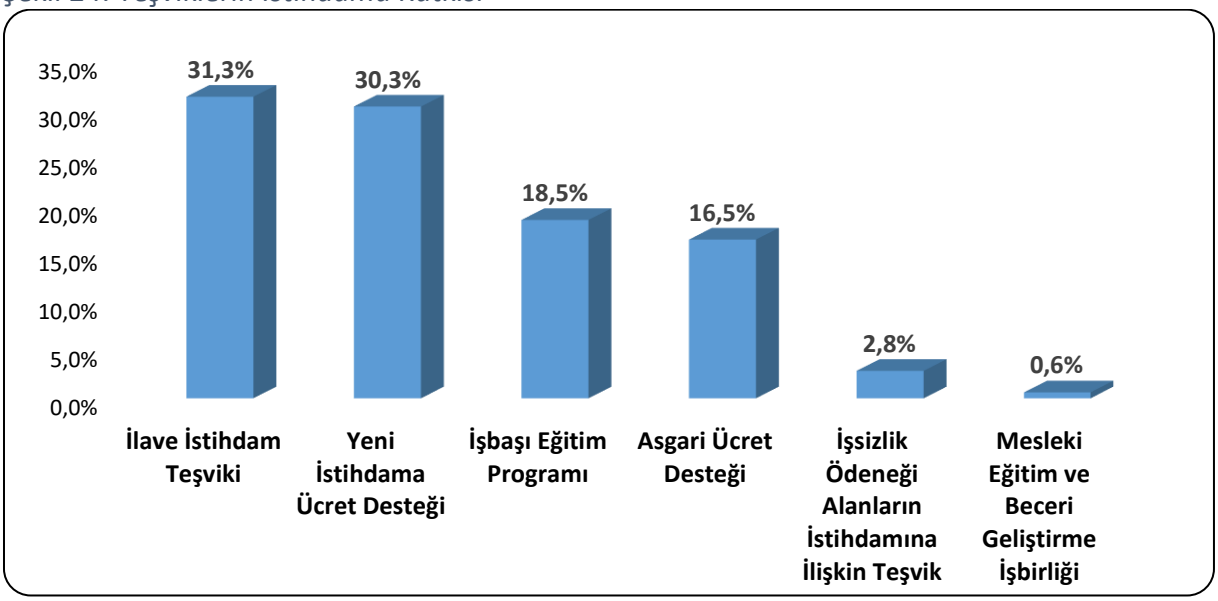

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Teşviki yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

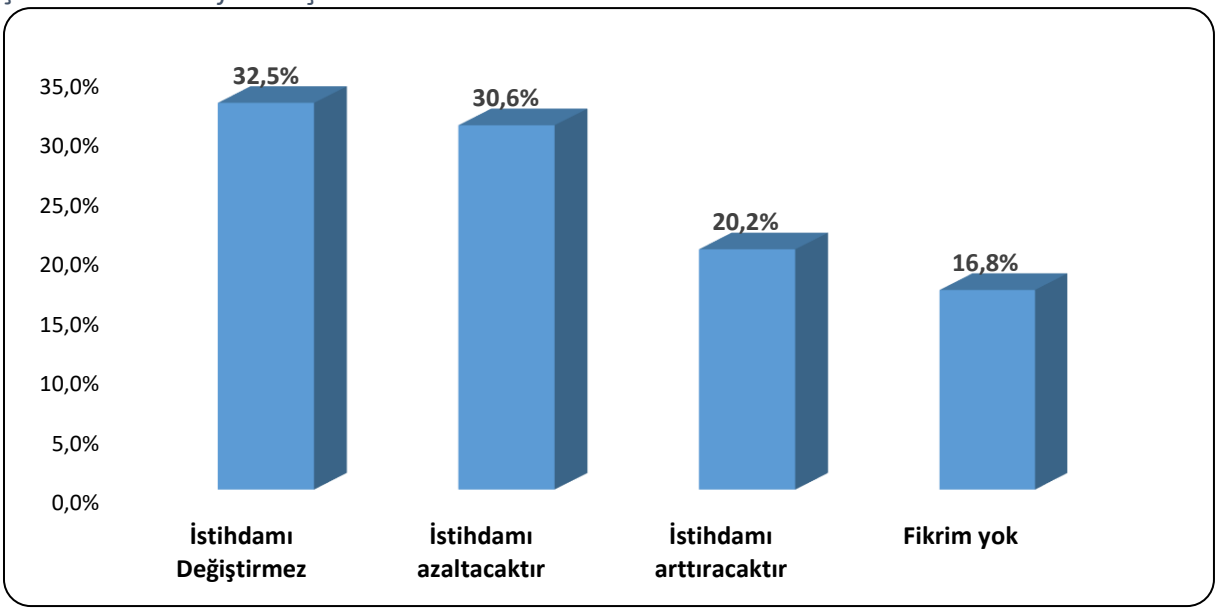

Kaynak: İPA 2019

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. İşverenlerin yüzde 20,2'si istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 30,6'sı ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 32,5'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değişmeyeceği görüşündeyken, yüzde 16,8'i ise fikir beyan etmemiştir.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Afyonkarahisar ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 5,6 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TR33 (Afyonkarahisar-Manisa-Kütahya-Uşak) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 6,8'tir.

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 40,3'ü erkeklerden, sadece yüzde 32,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Bilgi İşlem gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Afyonkarahisar ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 51 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 966 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısındaki artış sınırlı olmuştur. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat Toptan ve perakende ticaret, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolama sektörleridir.

Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 80 işletmede 773 açık iş tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde İdari ve destek hizmet faaliyetlerinin açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 773 kişilik açık işin yüzde 53,5'ine tekabül eden 414 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret, İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, İnşaat, Ulaştırma ve depolama, Eğitim, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleridir

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Büro Hızmetlerınde Çalısan Elemanlar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 49,5'dir.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 64,9'unun aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri cevap Genel Lise düzeyi olmuştur. Lisans ve Meslek Yüksekokulu mezunlarını tercih eden işverenlerin oranının düşük olduğu görülmektedir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok iletişim ve ifade yeteneği, pazarlama gücü ve meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde de aynı sonuç görülmüştür, işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Afyonkarahisar ilinde ise yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir.

Afyonkarahisar ilindeki işverenlerin yüzde 31,3'ü, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 32,5'i

Teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 30.6'sı azaltacağını ve yüzde 20,2'si istihdamı artıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İstermisiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği. 0. Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.